

Valtuustoaloite susitilanteen selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi

518/09.00/2021

Khall 11.10.2021 § 359

Kokoomuksen valtuustoryhmä jätti valtuuston kokouksessa 4.10.2021 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"ALOITE SUSITILANTEEN SELVITTÄMISEKSI JA RATKAISEMISEKSI

Susihavaintojen määrä on kasvanut koko Euran alueella . Vakavin tilanne on tällä hetkellä Etelä-Eurassa. Ongelma koskee kuitenkin kuntaa kokonaisuudessaan. Turvallisuus on heikentynyt ja koululaisten susikuljetusten lisääntyneestä tarpeesta johtuvat kustannukset ovat kasvaneet

Pyydämme selvittämään kunnan roolin susitilanteen ratkaisemiseksi alueellamme. Kunnan aloitteellisuus yhteistyöhön metsästysseurojen, riistanhoidon ja poliisin kanssa on tärkeää.

Kunnan pitää käydä mahdollisimman laajaa yhteistyötä lähikuntien ja maakuntien toimijoiden kanssa, ja selvittää mitä asialle voidaan tehdä. Liitteenä ylen sivulla ollut artikkeli Nousiaisten kunnan toimenpiteestä susiongelmaan."

Ehdotus

Kunnanjohtaja:
Kunnanhallitus lähettää valtuustoaloitteen sivistyspalveluiden palvelualueelle valmisteltavaksi.

Päätös

Kunnanhallitus:
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistyslautakunta 23.11.2021 § 145

Eurassa on syyskauden 2021 aikana ollut poikkeuksellisen paljon susihavaintoja. Oppilaiden huoltajat ovat hakeneet ja saaneet koulukuljetusoppaan ohjeiden mukaisesti susista johtuvia koulukuljetuksia, joko suoraan kotoaan tai avustettuna linja-autoreitin varteen 15.11.2021 mennessä poikkeuksellisen paljon (40 oppilasta). Huoltajat ovat tuoneet esille perheiden ja lasten ahdistusta tilanteesta johtuen. Edellä mainittujen kuljetusten lisääntyminen on aiheuttanut myös taloudellisia menetyksiä Euran kunnalle.

Susista huolestuneille kansalaisille ei ole aina selvää, kenelle esimerkiksi suden jälkihavainnot hoidetulta piha-alueelta tulisi ilmoittaa. Poliisi on laatinut ohjeet susitilanteita varten:

"Susien pihavierailut ovat luonteeltaan hyvin erilaisia eikä kaikkiin susien pihavierailuihin välttämättä liity akuutin hengen ja terveyden tai omaisuuden vaaraa. Kaikilla susireviirialueilla sudet saattavat yksittäisiä kertoja kulkea lähellä ihmisasutusta. Ihmisarkuutensa menettänyt susi voi

kuitenkin aiheuttaa uhkaa ja/tai vaaraa ihmisten turvallisuudelle. Tilanteet ja suden käyttäytyminen, joista suden ihmisarkuuden menettäminen voisi olla pääteltävissä, ovat jaoteltavissa seuraaviin luokkiin (Suomen susikannan hoitosuunnitelma 2019/ Poliisin toiminta suurpeto- ja villisikatilanteissa - ohje 2020):

1. Huolta aiheuttava susi

Susi tai suden jäljet havaitaan alle 100 metrin etäisyydellä asuin- tai tuotantorakennuksesta, kuitenkin piha-alueen ulkopuolella tai tiellä.

2. Mahdollista uhkaa aiheuttava susi

Suden jäljet havaitaan asutun rakennuksen tai tuotantorakennuksen piha-alueella. Samoin, jos susi havaitaan pihassa ja se poistuu paikalta välittömästi ihmisen havaittuaan. Piha-alueella tarkoitetaan asuin- tai tuotantorakennusten muodostamaa hoidettua aluetta. Tyhjiällä olevia vapaa-ajanasuntoja ei oteta huomioon.

3. Uhkaa tai vaaraa aiheuttava susi

Suden havaitaan liikkuvan rakennetussa ympäristössä tai ihmisten asuinalueilla satunnaista havaintoa ja välitöntä paikalta poistumista pidempään.

4. Vakavaa vaaraa aiheuttava susi

Susi lähestyy ihmistä tai ei muussa kohtaamistilanteessa poistu paikalta vaan jää kiertelemään tai seuraamaan taikka käyttäytyy uhkaavasti. Samoin tilanteet, joissa susi on jo aiheuttanut tai yrittänyt aiheuttaa henkilövahingon tai on käynyt tai yrittänyt käydä ihmisen ulkoiluttaman kytketyn koiran tai muun (ihmisen kytkettynä ulkoiluttaman) kotieläimen kimppuun.

Susihavainnot/tilanteet ilmoitetaan kohtien 1 ja 2 tilanteissa alueelliselle petoyhdyshenkilölle, joiden yhteystiedot löytyvät riista.fi -sivustolta. Riistanhoitoyhdistyksen nimeämät petoyhdyshenkilöt huolehtivat kyseisten jälkien ja havaintojen tarkastamisesta ja kirjaamisesta suurpetohavaintojärjestelmään (TASSU).

Kohtien 3 ja 4 tilanteissa (vaaraa tai vakavaa vaaraa aiheuttava susi) ilmoitus tulee tehdä soittamalla hätäkeskukseen (112), josta tehtävä välitetään poliisille.

Pääsääntöisesti Suomen riistakeskus on taho, joka päättää kohtien 1 ja 2 mukaisissa tapauksissa mahdollisista karkotustoimenpiteistä. Poliisi vastaa kohtien 3 ja 4 mukaisista tapauksista ja toimii niissä tilanteissa Poliisihallituksen ohjeiden mukaisesti päättäen tarvittavista toimenpiteistä tapauskohtaisesti.

Jos susi on aiheuttanut koti- tai tuotantoeläinvahingon, esimerkiksi

tappanut metsästyskoiran tai laiturilla olleen lampaan tai naudan, ilmoitus tulee tehdä tapahtumakunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle sekä paikalliselle petoyhdyshenkilölle.

Suden karkottaminen omatoimisesti hoidetusta pihapiiristä tai laiturilta sutta vahingoittamatta on sallittua. Jos susi käy esimerkiksi koiran kimppuun, kyseeseen voi tulla pakkotila, josta säädetään rikoslain 4. luvun 5 §:ssä. Omaisuuttaan saa hyökkäystilanteessa puolustaa, kunhan pakkotilan edellytykset täyttyvät.

Yleensä susien käyttäytymiseen kuuluu ihmisen välttäminen. Poliisilain perusteella poliisi voi lopettaa vaaraa aiheuttavan eläimen. Lopettaminen ei ole poliisin ensimmäinen keino. Poliisi harkitsee ensin kevyempiä toimenpiteitä ja esimerkiksi sitä, saadaanko eläin karkotettua muualle. Poliisin pitää kohdistaa toiminta nimenomaan siihen eläimeen, joka vaaraa on aiheuttanut. Suurpedot saattavat aiheuttaa myös taloudellisia vahinkoja. Esimerkiksi sudet voivat tappaa koti- ja tuotantoeläimiä. Pääsääntöisesti riistaviranomaiset (maa- ja metsätalousministeriö, Suomen riistakeskus) hoitavat vahinkoja aiheuttaviin suurpetoihin liittyvät asiat. Poliisilain perusteella poliisi voi lopettaa vahinkoa aiheuttavan eläimen ainoastaan, jos kyseessä on huomattava vahinko tai jos tilanteeseen liittyy myös ihmiseen kohdistuva vaara.

Maa- ja metsätalousministeriö on laittanut lausunnoille asetuksen, joka sallisi suden kannanhoidollisen metsästyksen talvella 2022. Metsästys on yksi osa susikannan hoitosuunnitelmaa, jonka tavoitteena on turvata elinvoimainen susikanta ja samalla vastata susialueilla asuvien ihmisten tarpeisiin. Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä toteaa lausunnossaan seuraavasti:

" Metsästys on tärkeä osa suurpetojen kannanhoitoa ja nyt esitämme sen sallimista myös sudelle. Metsästyksen avulla säädellään susikannan kasvua, ehkäistään vahinkoja ja edistetään suden hyväksyttävyyttä. Metsästyksen toteutusta on valmisteltu huolellisesti ja laajapohjaisesti."

Kannanhoidollisen metsästyksen avulla pyritään vähentämään susikantaan liittyviä sosiaalisia konflikteja ja edistämään suden hyväksyttävyyttä niin, että suden suotuisa suojelutaso voidaan turvata. EU:n luontodirektiivin mukaan susi on Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella tiukasti suojeltu laji. Suojelusta voidaan kuitenkin poiketa, jos metsästykselle asetetaan selkeä tavoite ja osoitetaan, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole. Lisäksi on varmistettava, ettei metsästys vaaranna suden suotuisan suojelutason saavuttamista. Kiintiö olisi 20 sutta poronhoitoalueen ulkopuolella. Metsästys voidaan kohdentaa enintään neljään laumaan tai reviiirin merkanneeseen pariin, jotta susikannan suotuisa suojelutaso ei vaarannu. Kiintiö ei koske poliisin määräyksellä lopetettuja susia eikä Suomen riistakeskuksen myöntämiä vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia.

Maa- ja metsätalousministeriö on antanut Luonnonvarakeskukselle (LUKE) tehtäväksi tuottaa Suomen susikannalle suotuisan suojelutason viitearvon, jota käytetään päätöksenteossa tukena. Viitearvo kuvaa populaatiokokoa, jonka avulla Suomessa saavutetaan ja ylläpidetään susikannan suotuisa suojelutaso. Määrittelytyö valmistuu vuonna 2022, mutta Luke julkaisi

2.9.2021 väliraportin, jota maa- ja metsätalousministeriö hyödynsi asetuksen valmistelussa. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa pitkän tähtäimen tavoitteeksi saada susikanta tasolle, jolla susikannan geneettinen monimuotoisuus turvataan. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että susia siedetään nykyistä paremmin, jonka vuoksi rajoitettu metsästys päätettiin sallia demografisen suotuisan suojelutason perusteella.

Luken arvion mukaan Suomessa oli tämän vuoden maaliskuussa 28 susilaumaa eli susikanta oli suotuisalla suojelutasolla. Susilaumojen lisäksi maaliskuussa oli 20 reviiirin merkannutta susiparia. Kyseessä oli Suomen suurin susikanta sataan vuoteen. Suden pennut syntyvät huhti-toukokuussa, joten kanta on loppuvuodesta huomattavasti suurempi kuin maaliskuussa. Luken kanta-arvio sisältää ennustemallin, joka kuvaa susikannan muutoksia maaliskuun kanta-arvion jälkeen. Marraskuussa 2021 Suomessa on 90 prosentin todennäköisyydellä 36-51 susilaumaa ja 70-84 susireviiriä. Ennustemalli perustuu tutkimustietoon suden pentutuotannosta ja kuolleisuudesta. Kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvut myöntää Suomen riistakeskus. Alueelliset riistaneuvostot ovat käsitelleet alueensa susitilannetta syksyn aikana mm. reviiiryhteistyöryhmiltä saadun tiedon pohjalta. Valtakunnallinen riistaneuvosto käsittelee Suomen susitilannetta 2.11.2021. Asetuksen lausuntoaika päättyy 30.11.2021. Ministeriön tavoitteena on vahvistaa asetus joulukuun alussa, jolloin metsästys voi alkaa vuoden vaihteen jälkeen.

Valmistelu ja lisätiedot: Sivistysjohtaja Teija Vuohijoki, puh 044-422 4450

Ehdotus

Sivistysjohtaja:

Sivistyslautakunta päättää antaa valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon: Sivistyslautakunta on päättänyt koulukuljetuksen järjestämisen periaatteet. Sen mukaisesti on järjestetty myös kuluvan lukuvuoden susitilanteen aiheuttamat koulukuljetukset. Hakemukset ovat syyslukukaudella 2021 lisääntyneet merkittävästi, erityisesti Etelä-Euran alueella. Tilanne aiheuttaa merkittävää haittaa oppilaiden koulumatkoihin ja aiheuttaa Euran kunnalle myös taloudellisia menetyksiä. Koulutyön lisäksi asukkaiden yleinen turvallisuuden tunne on mitä ilmeisemmin horjunut. Jatkuessaan tilanne voi johtaa siihen, että asukkaiden halu asua tai muuttaa alueelle heikentyy. Tilanne voi aiheuttaa haittaa myös alueen elinkeinoelämälle, erityisesti tuotantoeläinten turvallisuus on aiheuttanut lisätyötä yrittäjille. Edellä mainitusta johtuen sivistyslautakunta ehdottaa, että kuntajohtaminen/vetovoimapalveluiden vastuualue yhteistyössä hallintopalveluiden vastuualueen kanssa ottaa vastuun asukkaiden turvallisuutta ja elinkeinoelämää haittaavasta tilanteesta kunnan mahdollisuuksien rajoissa. Alueen asukkaiden kuuleminen, yhteinen keskustelu- ja infotilaisuus asiantuntija-alustuksineen voisi tuoda tilanteeseen toivottua selkeyttä, yhteistyö riistakeskuksen, poliisin, maatalousasioista vastaavan tahon ja metsästysseurojen kanssa olisi tarpeen, jotta tilanteen vakavuus saataisiin yhteiseen ymmärrykseen ja mahdollisen vaaran ollessa ilmeinen tulee mietittäväksi suden karkottaminen. Maa- ja metsätalousministeriön lausunnolla oleva aloite

suden metsästyksen sallimisesta ja siihen liittyvä mahdollinen kunnan lausunto tai muu rooli, tulee myös ottaa huomioon.

Sivistyslautakunta näkee omassa lausunnossaan, että suden suotuisa suojelutaso tulee turvata, mutta lasten tulisi myös voida kulkea koulumatkansa turvallisista mielin ja leikkiä ja ulkoilla piha-alueilla rauhassa, asukkaiden turvallisuuden taso tulisi saada entiselle tasolle ja alueen elinkeinoelämän mahdollisuus tehdä työtänsä tulee turvata. Erityisesti Honkilahden oppilaaksiottoalueelle on muuttanut lapsiperheitä, koulun oppilasmäärä on noussut ja alueeseen on osoitettu kiinnostusta asuinympäristönä. Tämäkin kehitys tulisi turvata. Sivistyslautakunta lähettää aloitteen kuntajohtamisen ja vetovoimapalveluiden ja hallintopalveluiden vastuualueille jatkovalmisteluun ja toivoo mahdollisimman pikaista käsittelyä asian suhteen, koska tilanne on monelle asukkaalle haitallinen.

Päätös

Sivistyslautakunta:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
